

"...Chức năng của tượng đài là truyền tải vẻ đẹp nội dung và hình thức tối ưu chúng và chỉ có phong cách hiện thực mới làm được điều đó dễ dàng nhất..."

Tượng đài Công nhân Việt Nam tại Cung Văn hóa Hữu nghị - Hà Nội

Những quan niệm
về tượng đài
ở Việt Nam

Hoạ sĩ Phạm Bình Chương.

Tượng đài tại vườn hoa Hàng Đậu - Hà Nội

lý luận phê bình

SAI LẦM

Tượng Quang Trung - Nguyễn Huệ tại Gò Đống Đa - Hà Nội

Việc xây dựng tượng đài ở Việt Nam qua thực tế đã làm ngao ngán và xốt xa cho hầu hết toàn bộ người dân Việt Nam. Mặc dù quy trình xây dựng dự án có vẻ bài bản, công khai như công bố các bản phác thảo, công bố kinh phí nhưng rốt cục vẫn cho ra những kết quả mà vừa khánh thành đã có nhiều tiếng chê hơn khen. Nghe những lời chê, ai cũng thấy đúng. Nào là hình thức xấu, vô hồn, đặt vị trí không hợp lý, sao chép, tống kém tiến của.... Nhưng thế nào là đẹp, thế nào là có hồn thì không thấy nói đến, chỉ thấy "cần phải thay đổi" để rồi khi một tượng đài mới vừa khánh thành, lại có nhiều ý kiến như vậy, nghe đến nhảm chán. Chúng ta bị lối tư duy một chiều, tự trói buộc trong những định kiến sai lầm và không có lối thoát. Tất cả các tượng đài đều là sản phẩm của các quan niệm sai lầm đó. Vậy ta hãy thử "luận" những cái sai lầm đó là cái gì, và đâu là giải pháp.

1. TƯỢNG ĐÀI LÀ ĐỂ TƯỢNG NIỆM CHIẾN TRANH:

Chức năng của tượng đài, theo quy định của Bộ Văn hoá - thông tin ra ngày 29/3/2000 là: "Tượng đài là công trình văn hoá nghệ thuật biểu hiện nội dung tư tưởng và tinh thần thời đại, mang hình thái xã hội đương thời, được thể hiện bằng chất liệu bền vững, là bộ phận cấu thành của không gian kiến trúc, đô thị và cảnh quan thiên nhiên, có quy mô và hình thức nghệ thuật hoành tráng, tác động đến hình thức của xã hội." Song phần lớn tượng đài Việt Nam có một chủ đề lớn, đó là chiến tranh. Cũng có thể ở Việt Nam, chỉ có các sự kiện đáng nhắc đến là đấu tranh chống giặc ngoại xâm chẳng. Điều này cũng có lý vì chúng ta gần như không được ngừng nghĩ đấu tranh chống ngoại xâm suốt 40 thế kỷ. Thế giới biết đến Việt Nam cũng qua chiến tranh. Và xin hỏi, cái gì gây xúc cảm cho điều khác? Xin thưa, đó là con người hay nói đúng hơn, đó là hình tượng con người. Trong bất cứ giai đoạn nào của lịch sử cũng xuất hiện những con người, hoặc những lớp người tích cực, họ tạo nên lịch sử. Vậy tại sao

chúng ta không xây dựng hình tượng của họ. Ở các nước, sự lựa chọn một nhân vật để dựng tượng cũng rất đa dạng. Đó có thể là một ngài thị trưởng, một người lính cứu hoả. Bất kể ai nếu như họ có công lớn hoặc thể hiện được đức tính quý của con người. Tôi có dịp lang thang ở Stockholm một buổi chiều chạng vạng và giật mình khi suýt va vào một người công nhân môi trường đang đẩy nắp cống để đi lên. Thực ra đó là một bức tượng. Không những vậy, theo tôi nó có tính chất của một bức tượng đài (một bức tượng đài không có đài). Vì nó tôn vinh con người, ca ngợi một ngành nghề. Nó đã đẩy lùi khoảng cách giữa các tầng lớp xã hội. Đó, tượng đài nhiều khi chỉ đơn giản vậy thôi. Thậm chí có nơi họ dựng tượng cả động vật, những con vật cứu người như chó, ngựa... Đi dọc tuyến đường Bắc Nam, cứ đến mỗi tỉnh lại có một cổng chào. Những cổng chào chấp và những biểu tượng dân tộc và chiến đấu, na ná giống nhau. Chúng ta quên mất văn hoá vùng miền mỗi nơi mỗi khác. Và tại sao lại không quảng bá văn hoá vùng đó. Ví dụ: tỉnh Bắc Ninh nên xây dựng hình tượng liên anh liên chị Quan họ mời trầu quý khách. Như vậy, tính đặc sắc của văn hoá vùng miền được khắc họa quá rõ, và rất dễ gợi ý cho tính nghệ thuật ở bức tượng. Ở Việt Nam tượng công nông binh quá nhiều song danh nhân văn hoá lại quá ít. Ngay cả các sự kiện lịch sử cũng chỉ biết tôn vinh chiến thắng.

Theo tôi, nên đa dạng hoá chủ đề khi xây dựng tượng đài, không nhất thiết phải là những con người thời chiến. Chúng ta tự hào về nước Việt Nam ngàn năm văn vật, song cái để chọn tôn vinh lại chỉ loanh quanh trong 2 cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Hãy mở rộng biên độ thời gian cả về quá khứ và hiện tại. Hãy tôn vinh những con người bình dị nhưng có tầm gương sáng. Có thể họ còn có sức truyền cảm mạnh hơn tới thế hệ trẻ.

2. TƯỢNG ĐÀI PHẢI HOÀNH TRÁNG.

Tiêu chí này được khẳng định ở văn bản của Bộ Văn hoá - Thông tin. Đó là một tiêu chí đúng đắn. Song chúng ta đã hiểu

sai về khái niệm **hoành tráng**, cho rằng nó có nghĩa to tát, lớn lao. Nếu tượng đài phải hoành tráng thì đề tài phải hoành tráng. Vậy chúng ta cứ phải tìm những sự kiện hào hùng, vang dội và cố gắng thể hiện một quần thể có thể đáng động vươn lên phía trước với kích thước lớn. Nếu là một nhân vật lịch sử tất phải là vua, tướng quốc. Do đó mọi dự án tượng đài đều có chi phí lớn và đều là những công trình tầm cỡ...

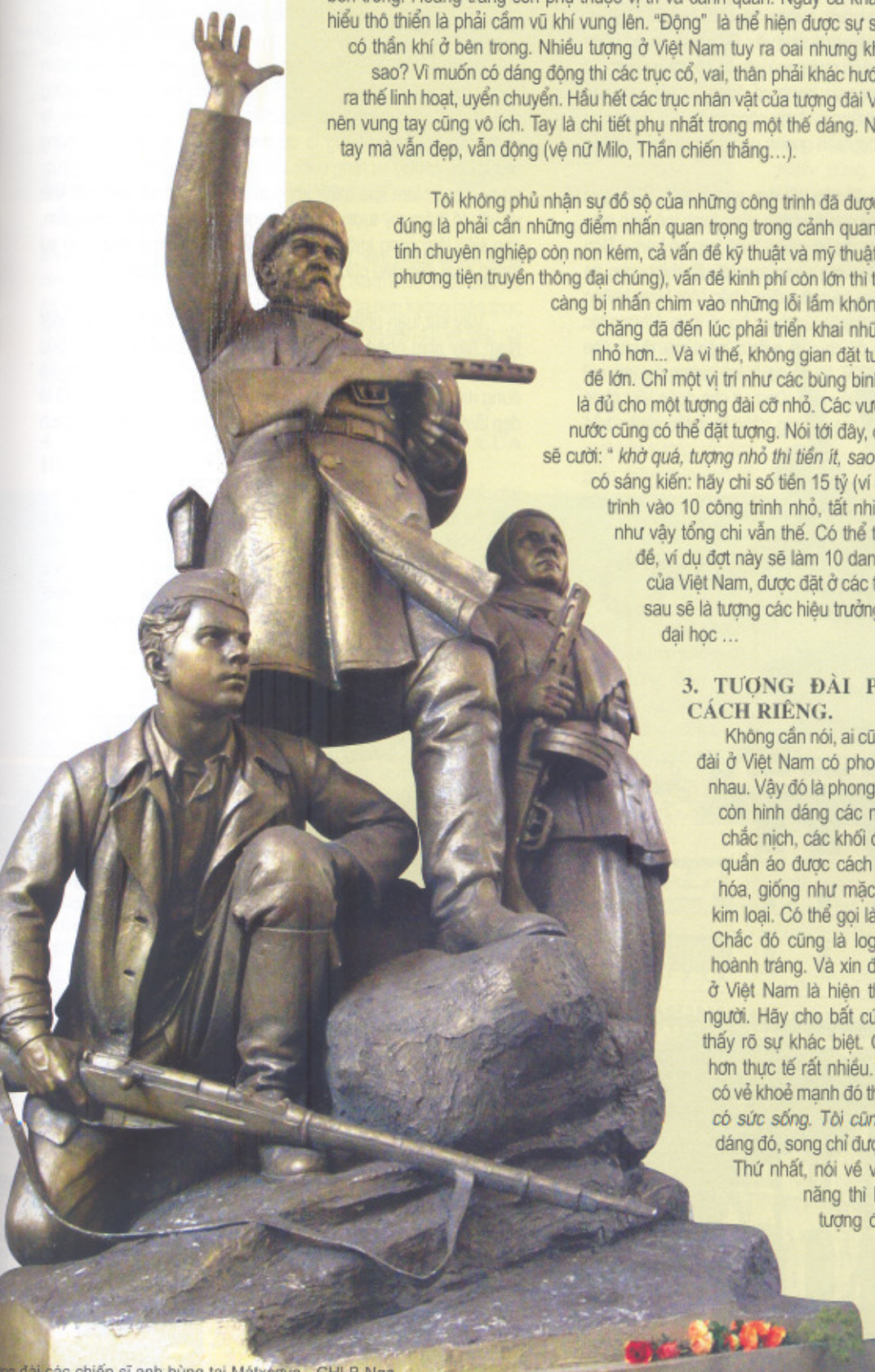
Tượng đài có thể hoành tráng nhưng tính hoành tráng không phải nằm ở hình thức mà ở sức mạnh bên trong. Hoành tráng còn phụ thuộc vị trí và cảnh quan. Ngay cả khái niệm "động" cũng đừng hiểu thô thiển là phải cắm vũ khí vung lên. "Động" là thể hiện được sự sống động của con người, có thần khí ở bên trong. Nhiều tượng ở Việt Nam tuy ra oai nhưng không tự nhiên, vô hồn. Vì sao? Vì muốn có đáng động thì các trục cổ, vai, thân phải khác hướng nhau, như thế mới tạo ra thể linh hoạt, uyển chuyển. Hầu hết các trục nhân vật của tượng đài Việt Nam đều cùng hướng, nên vung tay cũng vô ích. Tay là chi tiết phụ nhất trong một thể đáng. Nhiều tượng không cần có tay mà vẫn đẹp, vẫn động (vẻ nữ Milo, Thần chiến thắng...).

Tôi không phủ nhận sự đồ sộ của những công trình đã được xây dựng ở Việt Nam, vì đúng là phải cần những điểm nhấn quan trọng trong cảnh quan thành phố. Song khi mà tính chuyên nghiệp còn non kém, cả vấn đề kỹ thuật và mỹ thuật (như nhiều ý kiến từ các phương tiện truyền thông đại chúng), vấn đề kinh phí còn lớn thì tượng càng "hoành tráng" càng bị nhấn chìm vào những lỗi lầm không thể sửa chữa. Vậy nên chẳng đã đến lúc phải triển khai những công trình có quy mô nhỏ hơn... Và vì thế, không gian đặt tượng đã không còn là vấn đề lớn. Chỉ một vị trí như các bùng binh đặt ở các quảng trường là đủ cho một tượng đài cỡ nhỏ. Các vườn hoa nhỏ, các đài phun nước cũng có thể đặt tượng. Nói tới đây, chắc nhiều nhà điêu khắc sẽ cười: "*khờ quá, tượng nhỏ thì tiền ít, sao đủ rải ngân*". Song tôi lại có sáng kiến: hãy chi số tiền 15 tỷ (ví dụ thế) của dự án 1 công trình vào 10 công trình nhỏ, tất nhiên vẫn trong một dự án, như vậy tổng chi vẫn thế. Có thể tiến hành dự án theo chủ đề, ví dụ đợt này sẽ làm 10 danh nhân văn hoá tiêu biểu của Việt Nam, được đặt ở các tỉnh thành khác nhau. Đợt sau sẽ là tượng các hiệu trưởng đầu tiên của các trường đại học ...

3. TƯỢNG ĐÀI PHẢI CÓ PHONG CÁCH RIÊNG.

Không cần nói, ai cũng phát hiện ra các tượng đài ở Việt Nam có phong cách tương đối giống nhau. Vậy đó là phong cách gì? Trừ gương mặt, còn hình dáng các nhân vật đều có dáng vẻ chắc nịch, các khối được phạt mảng, các nếp quần áo được cách điệu, giản lược, trang trí hóa, giống như mặc áo bằng bìa cứng hoặc kim loại. Có thể gọi là phong cách "khô cứng hóa". Chắc đó cũng là logic khi quan niệm về sự hoành tráng. Và xin đừng nhầm các tượng đài ở Việt Nam là hiện thực, vì nó đâu có giống người. Hãy cho bất cứ ai đứng cạnh tượng sẽ thấy rõ sự khác biệt. Các bộ phận đều to, thô hơn thực tế rất nhiều. Những dáng đứng trông có vẻ khoẻ mạnh đó thực ra lại rất yếu, vì không có sức sống. Tôi cũng đã thử đứng theo các dáng đó, song chỉ được vài giây là mỏi. Vì sao?

Thứ nhất, nói về vật lý, khi không còn thể năng thì không còn lực. Các bức tượng đã vươn ra hết cỡ rồi thì

còn sức đâu. Thứ hai, tôi thấy nghi ngờ là hình như nhiều tượng đài là xây dựng hình tượng không có mẫu. Vì nếu có mẫu người thì dáng vẻ sẽ phải khác. Cho nên tượng đài Việt Nam không có sức sống là vậy. Đây là chưa kể lý do tôi đã nói ở mục trên, về thể thực các bộ phận. Phong cách khỏe hóa này rõ ràng ảnh hưởng rõ rệt từ Liên Xô, Trung Quốc những năm 40, mà điển hình là tượng công nông của Vera Mukhina. Và có khuôn mẫu: hình tượng công nông binh thì phải khỏe. Nhưng đó là người Liên Xô, là những con người thuộc khu vực địa lý khác, và không có sự thô thiển mà chỉ có sự gia giảm, cường điệu đôi chỗ để tăng vẻ đẹp. Người Việt Nam thì không thể như vậy. Đó chỉ là phong cách của một thời, một thời kỳ cách mạng mà yếu tố cổ động được đặt lên hàng đầu. Do vậy tượng và tranh cổ động có nét hao hao giống nhau. Ở Việt Nam, chúng ta đang sống trong thời đại thông tin mà quan niệm về vẻ đẹp vẫn quanh quẩn ở thời đại chiến 2.

Con người sinh ra là để yêu cái đẹp và cái thật. Chúng ta hãy thử để ý xem tại sao trẻ con lứa nào cũng thích mô hình siêu nhân, người nhện? Tại sao các bé gái lại thích búp bê barby. Đơn giản vì chúng là những hình mô phỏng người rất chính xác, và còn được lý tưởng hóa. Hay các nhà điêu khắc Việt Nam không đủ trình độ làm tượng hiện thực? Xin thưa: họ có thừa. Những tác giả tượng đài đều có trình độ chuyên môn vững vàng, được đào tạo cực kỳ bài bản. Năm 2006, tôi có dịp thăm trường đại học mỹ thuật Silpakom, Thái Lan. Điều làm sửng sốt cho đoàn Việt Nam chính là xưởng điêu khắc của trường. Có rất nhiều phiên bản

tượng đài được trưng bày tại đây, và tất cả có một điểm chung là chúng không khác gì người thật, từ khuôn mặt tới vóc dáng, trang phục. Và tất nhiên, kích thước không to lắm, chỉ nhỉnh hơn hoặc bằng người thật. Có bức tuy thế đứng đơn giản song nếp quần áo thì đẹp tuyệt. Và để tả nếp nhăn quần áo, có bức tượng đã làm trong 6 năm. Những bức tượng đó đã làm xao xuyến tất cả mọi người trong đoàn. Đó, chúng tôi là những người trong nghề mà còn thích như vậy, huống chi là dân thường. Thái lan là một đất nước phát triển về điêu khắc, song khi làm tượng đài họ luôn duy trì lối tả thực (xu thế này cũng đúng với nhiều nước khác). Có ý kiến của một nhà phê bình cho rằng phần lớn các tượng đài Việt Nam có hình thức chưa đạt vì còn mang tính chất của salon phóng to. Tôi nghĩ ngược lại, rất nhiều tượng salon bị ảnh hưởng của phong cách tượng đài Việt Nam thì đúng hơn. Có điều lạ trong các hội thảo chúng ta cứ bàn về vấn đề thẩm mỹ trong tượng đài, những sự ràng buộc tới các ngành nghề như kiến trúc, sử học và tự làm khó mình khi đưa ra những định chế khắt khe về yếu tố thẩm mỹ tượng đài, coi tượng đài là một cái gì khó lắm, cao siêu lắm song không đưa ra giải pháp cụ thể. Muốn có sự thống nhất đến đâu cũng phải đạt được tiêu chí hiện thực.

Vậy kết luận phần này, mong rằng các nhà điêu khắc Việt Nam hãy nhìn nhận lại khi được nhận làm phác thảo một bức tượng đài. Đã đến lúc phải thay đổi quan niệm. Hãy thuê mẫu và đừng mất thời gian vào việc bịa khố. Mô tả đúng con người đã là đẹp lắm rồi. Đừng nghĩ rằng các nhà chức trách thích phong cách

Tượng Ceasa tại Toà thị chính TP Roma - Italia

Tượng người lao động trên phố - Singapore

khỏe, vì chính chúng ta áp đặt họ thì đúng hơn. Nếu hỏi bất cứ ai rằng: đâu là bức tượng đài đẹp nhất Việt Nam? Sẽ được câu trả lời: đó là tượng Lê Nin. Vì sao: đơn giản đó là bức tượng hiện thực nhất Việt Nam. Chức năng của tượng đài là truyền tải vẻ đẹp nội dung và hình thức tới quần chúng và chỉ có phong cách hiện thực mới làm được điều đó dễ dàng nhất.

4. ĐIỀU KHẮC LÀ BIỂU DƯƠNG VẺ ĐẸP CỦA HÌNH KHỐI

Tôi xin đưa ra một nhận xét nghe cũng hơi lạ nhưng nếu chú ý một chút cũng dễ hiểu. Đó là một quan niệm sai lầm về điều khắc. Cái gì là điểm mạnh của điều khắc? Đó là hình khối. Hiển nhiên. Và các nhà điêu khắc ra sức đắp gọt, đục đẽo để thể hiện hình khối. Có những khối gần như không diễn tả cái gì, chỉ là làm cho bề mặt gỗ gồ, lở lổm. Song họ quên mất một điều, mục đích của điều khắc là tạo nên **hình dáng** (silhouette) chứ không phải là **hình khối** (cube). Hình khối trong điều khắc thực ra là phương tiện để biểu diễn hình dáng. Cũng giống trong hội họa, màu sắc không phải là cái đích để diễn tả. Màu sắc là phương tiện thể hiện khối và không gian. Nếu hội họa chỉ diễn tả màu thì không gì hơn cái...palette. **Hình dáng** là gì: là hình ảnh vật thể khi không có khối, như ta nhìn một người đứng trước một nguồn sáng vậy, chỉ thấy bóng đen trước mặt. Cũng có thể gọi là hình bóng cho dễ hình dung. Tức là công việc của nhà điêu khắc họ phải tạo được một hình bóng tách biệt với không gian. Điều khắc đương đại ngày càng có xu hướng triệt tiêu hình khối và chỉ chú ý xây dựng tác phẩm bằng các hình dẹt, thường được làm bằng chất liệu kim loại. Ngay cả chất liệu phổ biến của điều khắc là đồng cũng có ý không biểu dương hình khối, vì màu của đồng rất tối, không bắt ánh sáng. Và khi chiêm ngưỡng một bức tượng đài, phải nhìn từ xa, do vậy cũng không thể thấy khối được. Rất nhiều bức ảnh đẹp của tượng đài trên thế giới được chụp ngược sáng, chỉ thấy xuất hiện bóng đen, nhưng như thế lại càng đẹp.

Ngoài ra, lối tư duy về sự hoành tráng, như đã nói ở trên đã làm cho các nhà điêu khắc tự hại mình, đó là sự tham lam chi tiết. Nhiều tượng đài đã bị thêm thắt nhiều thứ như cờ quạt, tường thành bao quanh nhân vật chính nên đã che khuất bóng dáng họ. Ví dụ: tượng đài **Công nhân Việt Nam** ở Cung Hữu nghị đã để các nhân vật bị lép vế, nằm ép vào một cái cục khó hiểu, có thể là cờ hay ống khói gì đấy. Tượng **Cảm tử** ở vườn hoa Hàng

Đậu có bức tường làm lu mờ nhân vật. Nó còn che khuất một nhân vật ở đằng sau. Tượng **Quang Trung** ở gò Đống Đa có một khối đặc, không hiểu là cái gì, nằm giữa hai chân nhân vật, cản trở hình dáng nghiêm trọng. Lại choàng thêm tấm hoàng bào, nhìn thẳng thì không thấy(hơi lạ), nhưng khi nhìn nghiêng thì bị đùn lên một cục, làm mất đi vóc dáng của một vị hoàng đế. Vậy liệu có phải thêm hoàng bào thì mới là vua. Tượng **Lý Thái Tổ** ở Bắc Ninh cũng choàng một tấm hoàng bào để rồi không còn thấy dáng vẻ đầu nữa. Tất cả các chi tiết thừa đó đều có hại

vô cùng tới hình dáng nhân vật.. Nếu Michelanger nói: "làm tượng là đục đi những phần thừa" thì chắc ông

sẽ có nhiều việc phải làm tiếp với tượng đài Việt Nam.

Muốn kiểm tra hình bóng một bức tượng, rất đơn giản: hãy chụp ảnh và bôi đen toàn bộ phần tượng. Nếu

còn thấy hình thể thì đó là bức tượng có hình dáng. Còn nếu là một "cục đen" khó hiểu, thô thật, đoán mãi không

ra thì đó chưa phải là điều khắc 100%. Vậy các nhà điêu khắc có thể tham khảo phần này để kiểm tra phác thảo của mình trước khi hoàn thành. Muốn có một bức tượng để đời, trước hết phải tạo ra hình ảnh rõ ràng đã. Như vậy mới mong đọng lại trong trí nhớ của công chúng.

5. ĐIỀU KHẮC NGOÀI TRỜI LÀ TƯỢNG ĐÀI:

Tượng đài là điều khắc ngoài trời, rất đúng song không phải cứ điều khắc ngoài trời là tượng đài. Tượng đài chỉ là một thuộc tính, một thể loại của điều khắc ngoài trời. Chúng ta đang thiếu một mảng rất lớn, đó là tượng nghệ thuật. Cần phải phân biệt rõ chức năng của tượng đài và tượng nghệ thuật. Chức năng của tượng đài tôi đã nói rõ, còn chức năng của tượng nghệ thuật là để tô đẹp cảnh quan, tô đẹp kiến trúc, tô đẹp cuộc sống.

Cái mà điêu khắc hơn hội hoạ chính là sự hoà nhập với công chúng và tính bền vững của nó. Nếu muốn xem tranh, bạn phải vào bảo tàng hay triển lãm. Còn muốn xem tượng thì dễ vì chúng ở ngay ngoài trời, nơi bạn hay qua lại. Khi tới một đất nước, cái mà ta cảm nhận đầu tiên về nghệ thuật chính là điêu khắc. Điều khắc tác động vào giác quan một cách tự nhiên, không áp đặt, ngấm dần vào trí óc con người và tăng khả năng quan sát, phân tích về khối hình. Do đó ý thức thẩm mỹ được tăng lên. Và còn một tác dụng hết sức quan trọng của điêu khắc ngoài trời tác động đến cộng đồng, đó là ý thức trân trọng nghệ thuật. Nếu một bức tượng nghệ thuật dễ hiểu, nó sẽ làm cho người ta cảm thấy thú vị. Nếu đó là một bức tượng khó hiểu, thì người xem sẽ tìm cách hiểu hay đơn giản là nhận xét: đó là nghệ thuật cao siêu, và nó cần cho cuộc sống, thế cũng là quá đủ. Ở Việt Nam, chưa thấy một dự án nào chỉ cho việc dựng tượng nghệ thuật thuần tuý. Các tượng này có chăng cũng chỉ được trưng bày một thời gian nhất định, nhân có trại sáng tác điêu khắc, hoặc ở những nơi khuất như ở công viên, trong vườn của một đại gia... Điều này dễ lý giải vì nước ta còn nghèo, các chủ trương chính sách của nhà nước phải tập trung vào những công trình trọng điểm. Tôi hoàn toàn nhất trí, song cũng cần phải có sự chuẩn bị cho tương lai, kéo quá tụt hậu so với thế giới. Các nước quanh khu vực như Trung Quốc, Singapore rất chú trọng vào tượng nghệ thuật, chúng xuất hiện khắp nơi. Họ thậm chí còn mua bản quyền tác phẩm của Dali, Moore, Botelo để bày ở những trung tâm lớn. Ở Thái Lan, điêu khắc còn xuất hiện ở siêu thị. Cũng đã đến lúc các nhà quy hoạch và các nhà kiến trúc cũng như các nhà điêu khắc cần phải kết hợp để cải tiến môi trường và tăng sức nặng vai trò của mình đối với mục đích phục vụ cộng đồng.

Tôi xin đưa ra một số gợi ý cho điêu khắc ngoài trời (tượng nghệ thuật) là:

1. Đa dạng về phong cách, qua đó người dân có thể tìm hiểu được về các trào lưu và phong cách nghệ thuật.

2.

Đa dạng

về chủ đề:

Người lao động, trẻ

em, động vật... Như vậy sẽ

gây được sự chú ý lôi cuốn được những người có cùng sở thích. Nếu một người yêu động vật thì khả năng yêu thích những tượng động vật là rất lớn.

3. Nơi đặt để phong phú: tuỳ vào phong cách và môi trường mà dựng tượng, ví dụ tượng mang phong cách cổ điển thì đặt ở các nơi có kiến trúc Pháp, nếu phong cách hiện đại thì đặt tại các đô thị mới như các khu chung cư. Xu hướng của thế giới hiện nay lại thích sự tương phản, tức là tượng hiện đại đặt cạnh kiến trúc cổ và ngược lại. Bộ tượng thấp có thể hoặc không có bộ tượng. Hãy làm sao để có thể tiếp xúc với tượng dễ dàng.

4. Có thể gắn tượng với công năng: Như vậy sẽ tăng sự gắn gũi của người dân với nghệ thuật, ví dụ vừa là tượng vừa là ghế, hoặc tượng có cấu trúc, kết cấu để trẻ em có thể trèo leo, tăng sự hoạt động thể chất cho trẻ, hoà nhập nghệ thuật vào quần chúng.

5. Có tính hài hước, trào phúng để tăng khả năng thư giãn và cũng có thể mang tính ẩn dụ về giáo dục và văn hoá. Ví dụ đặt tượng người đọc sách ở ghế đá công viên, một người đang ăn xôi ở nhà chờ xe buýt, một người bán hàng rong... Người ta có thể ngồi lẫn với tượng. Tất nhiên đối với loại này thì tượng phải có kích thước bằng người thật.

6. Chất liệu phong phú, có thể có màu sắc. Điều này giúp tô đẹp cảnh quan một cách hiệu quả.

Kết luận:

Vậy nên chẳng đã đến lúc phải tiến hành 2 việc: cải tiến chất lượng tượng đài và xây dựng tượng nghệ thuật. Để kết luận bài này tôi xin nhấn mạnh vào yếu tố con người, đó là xây dựng con người Việt Nam thật đẹp, thật sống động và gần gũi. Và chúng ta phải từ bỏ những quan niệm sai lầm. Vì nếu quan niệm này không bị xóa bỏ thì dù có đi nhiều đến mấy, học nhiều đến mấy thì cũng không thay đổi được. Các nhà điêu khắc chính là con người quyết định làm nên văn hóa tượng đài. Họ phải tạo ra những tác phẩm đẹp và đủ bản lĩnh để bảo vệ tác phẩm cũng như phải thuyết phục được các nhà chức trách chọn tác phẩm của mình đưa ra với công chúng. Dù có thể có tiêu cực, hoặc có nhiều vấn đề mà chúng tôi không thể biết được, song điều quan trọng chính là chất lượng nghệ thuật của tượng đài. [E]

Tượng trẻ em bên bờ sông - Singapore

Recently, the statues construction in Vietnam has caused the disappointment and depression for Vietnamese citizens. In spite of the methodical and public projects, the results have not seemed to be convincing and reasonable enough. The critical comments seem to be logical and people all say that "we have to change..." but "how...?" was the question that they have never mentioned. We are affected deeply by the one-way thinking and stuck in these misconceptions with no way to escape. The statues in our country are all the products of these misconceptions, so what are the reasons and what can we do to change?

A large number of statues in Vietnam have the topic of war. This phenomenon can be logically explained as a result of 40 centuries of wars in Vietnam. However, what can be the inspiration for the sculpture? The answer must be "human" or "human image". In every step of historical timeline, the images of human can be extremely various, from a political leader to a fireman, so why we still construct statues as the wars' symbols?

A statue can be monumental but the monumental character can not be found in the appearance but the internal side as well as the statue's position and surrounding scenery. The "living quality" should also be understood in a different way. A "living statue" does not mean that it has arms and hands holding weapons but it has to possess the human spirit with the movements of necks, shoulders and bodies toward various directions. Most of the Vietnam's statues have these all three in the same directions...

It cannot be denied the greatness of many statues constructed in Vietnam because they have created the spotlight in the cities. However, due to the lack of financial issues, artistic as well as technological conception, the greater the statues are, the more serious the problems are. So is it the high time for us to implement the

The misconceptions about statuary in Vietnam

Artist Pham Binh Chuong.

less great statues? As a result, these kinds of statues do not need much space. They can be placed everywhere, from a circus to a fountain, from a square to a park...

People are born to love the beauty and the real... The statues' authors are all well educated. In the year of 2006, I had my chance to visit the Silpakorn Art University in Thailand. The sculpture workshop of the school was the thing that impressed us most. There are many of statues displayed in here and there were a common feature for all of them that were they looked no different to the real people, from the faces to the bodies and also clothes. These statues extremely made a strong impression on us, whose jobs are somehow related to sculpture, not mention the others. Thailand is a country with the high development of sculpture; however, they are still trying to keep the realism in their works. It was once said that the style of Vietnam's statues are in trouble because we are focusing too much on the salon enlargement. In my opinion, many conferences, workshops and seminars have been held to discuss the aesthetics of statues and these kinds of things have put us into a severe binding. As a result, we have been considering the statues construction as a "great thing" to do without the thinking that the harmony must base on the real...

There is another conception that may sound strange to many people. The sculpture artists have tried their best to form the shapes even when the shapes may show nothing. However, many of them have forgotten that they have to form the silhouette, not the cube....

Statues can be understood as outdoor sculptures and we are now in serious lack of artistic statues. It is essential to distinguish the different functions of the statues and the artistic statues, in that, the later has the main function of making the surrounding scenery more beautiful. The outstanding feature of statues in comparison with paintings is that they have more communication to the community. Coming to a country, the first impression we have on the country's art must be from the outdoor sculptures. Sculpture, in general, can affect the senses of people in such a natural way that it can gradually go into people's seeing and minds and also, help them to show consideration the art...

Conclusion: Is it the right time to carry out the statues construction and to improve the statues' quality at the same time? But also, we have to "construct" a beautiful image of Vietnamese people with the beauty, the liveliness as well as being friendly with community. These misconceptions mentioned above should be erased and the sculpture artists are the most important ones to decide the statues' culture. They have to create more and more beautiful works and convincing enough to win the hearts of the authority and community. There may be many things unstated behind the statues construction in Vietnam but in my opinion, the point is that the quality of statues must be ensured.

Tượng trong công viên

